

Tyttöjen puolella, väkivaltaa vastaan

50-vuotias kehitysyhteistyöjärjestö Solidaarisuus keskittyy työssään naisten ja tyttöjen oikeuksiin.

Solidaarisuus, viralliselta nimeltään Kansainvälinen Solidaarisuussäätiö, toimii Keniassa, Nicaraguassa ja Somalimaassa. Suomessa järjestö osallistuu keskusteluun kehityspolitiikasta ja tyttöjen ja naisten seksuaali- ja lisääntymisterveydestä.

Naisiin ja tyttöihin järjestössä on keskitytty entistä tiukemmin vuoden 2015 jälkeen.

– Kun edellinen hallitus teki jättimäiset leikkaukset kehitysyhteistyörahoihin, meidän piti pohtia tarkasti mikä meidän fokuksemme on, kertoo toiminnanjohtaja **Miia Nuikka**.

Fokus löytyi tästä ajatuksesta: Kaikkein haavoittuvimmassa asemassa ovat naiset ja tytöt haurailta alueilla.

– Vuosikymmenten kokemus oli osoittanut, että ilman naisten osallisuutta ja naisten ihmisoikeuksien toteutumista ei toteudu myöskään kestävä kehitys.

– Kun mietitään keskinäisriippuvaista maailmaa vaikka pandemian kautta, ei ole yhdentekevää

missä asemassa naiset ja tytöt ovat.

Tavoitteenamme on vähentää naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa, ja siinä on keskitytty silpomisen pysäyttämiseen ja ehkäisemiseen, Nuikka kertoo.

“JOKAINEN TYTTÖ ANSAITSEE OLLA SILPOMATON”

Sukuelinten silpominen on yksi naisiin kohdistuvan väkivallan järjestelmällistä muodoista. Merkki äärimmäisestä epätasa-arvosta.

Somalimaassa Solidaarisuus on tehnyt silpomisen vastaista työtä yhdessä paikallisten kumppanien kanssa jo yli kymmenen vuotta.

– Kyse on haitallisesta perinteestä, jolla on yhteisöissä pitkät juuret. Siksi tarvitaan paljon tietoa. Levitämme sitä koulujen, opettajien ja vanhempien kautta. Mukaan otetaan myös uskonnolliset johtajat ja media. Nostamme keskusteluilla ja kampanjoilla esiin niitä valtavia haittavaikutuksia, mitä silpomisella on naisen koko elämään.

Sukuelinten silpominen aiheuttaa paitsi inhimillistä kärsimystä, on myös iso terveyskulu köyhille perheille pitkin naisen elämää, Nuikka muistuttaa.

Asennemuutos tapahtuu ruohonjuuritasolla, mutta samaan aikaan koetetaan vaikuttaa lainsäädäntöön.

– Silpominenhan ei liity yhteen uskoon. Keniassa sama haitallinen perinne on kristillisissä yhteisöissä. Siellä työtä tehdään samalla tavalla. Tietoa lisäämällä, avoimella keskustelulla. Miettimällä vaihtoehtoisia aikuistumisriittejä, Nuikka kuvailee.

Siitä huolimatta, että aihe on vaikea, ihmiset ovat Nuikan mielestä uskomattoman rohkeita puhumaan.

VÄKIVALTA ON KEHITYKSEN JARRU

Solidaarisuuden toiminnassa naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen työ ja naisten taloudellisten mahdollisuuksien parantaminen kulkevat käsi kädessä.

– Naisiin kohdistuvan väkivallan vastustaminen on kehityskysymyksissä olennaista. Se linkittyy kysymyksiin toimeentulosta ja lopulta kokonaisten yhteisöjen kehitykseen, sanoo Miia Nuikka.

– Maailmanpankin tutkimuksissa on havaittu, että haavoittuvissa, kehittyvissä maissa naisiin kohdistuva väkivalta on niin iso ilmiö, että se vaikuttaa heikentävästi bruttokansantuotteeseen.

Kun naiset ovat turvassa väkivallalta, heille aukeaa mahdollisuuksia rakentaa kotiaan, yhteisöään ja maataan.

YHDESSÄ

Miia Nuikalla on yli kolmenkymmenen vuoden kokemus kehitysyhteistyöstä. Niistä viimeiset 15 hän on työskennellyt Solidaarisuuden toiminnanjohtajana.

– Tasa-arvo on ollut minulle kouluajoista asti asia, joka sytyttää liekkeihin.

Kehityskysymysten ja naisten oikeuksien parissa puurtaminen on hidasta ja vaatii sitkeyttä. Väliillä tulee takapakkia. Vastaan tulee myös “hivittävän surullisia asioita”.

– En ole silti kyynistynyt.

Nuikka oli itse vuosia Keski-Amerikassa tekemässä kehitysyhteistyötä. Siellä hän näki konkreettisesti, miten asioita voidaan yhdessä muuttaa.

Aina on myös ilon aiheita ja toivon siemeniä, jotka pitävät optimismia yllä.

– Kuten globaali Me too -kampanja.

Sanat “yhdessä” ja “kohtaaminen” toistuvat Nuikan puheissa tiuhaan. Hän on innoissaan siitä, miten uusia sukupolvia tulee mukaan Solidaarisuuden toimintaan.

– Heiltä oppii koko ajan uutta.

Nuikan mielestä sillä on valtava merkitys, että ihmiset osallistuvat, kohtaavat ja keskustelevat.

– Uskon yhteistyön voimaan. Se on minulle tärkein inspiraation lähde, myös johtamisessa.

POIKKEUKSELLINEN VUOSI

Pandemia on tänä vuonna vaikuttanut luonnollisesti myös kehitysyhteistyöhön.

Keniasta ja Somalimaasta saatavat koronatiedot ovat Nuikan mukaan jossain määrin epäluotettavia.

– Keniassa hallitus reagoi onneksi aika nopeasti ja voimakkaasti pandemiaan.

Pandemian aiheuttama koulujen sulkeminen, toimeentulon epävarmuus, koteihin sulkeutuminen ja tukipalvelujen saamisen vaikeutuminen ovat vaikuttaneet siihen, että kaikenlainen väkivalta, myös silpominen, on lisääntynyt.

– Normaaleina aikoina me olemme tukeneet koulujen loma-aikoina järjestettäviä turvaleyriä, joilla silpomisikää lähestyvät tytöt pääsisivät sen vaiheen yli.

Tyttöjen sukuelinten silpomisia tehdään eniten koulujen lomakuukausina.

Positiivista on ollut se, että erilaiset tiedotuskanavat ja digitaaliset palvelut ovat toimineet hyvin.

– Whatsapp-ryhmät, massatekstiviestit, Facebook, paikallisradiot, Miia Nuikka luettelee.

Nicaraguassa tilanne on hankala, koska siellä valtio vähätellyt koronatilannetta.

Kokonaisuudessaan korona-pandemia tulee Nuikan mukaan olemaan valmiiksi hauraille maille todella kova isku. Tilanteen purkamisessa vastuu on yhteinen.

– Kun miettii pandemioiden hoitamista tai vaikka ilmastonmuutosta, on paljon tehtävää. Meillä on yhteinen maapallo, jolla ketään ei voi jättää yksin.

Myös Työväen Sivistysliitto on mukana tukemassa Solidaarisuuden työtä. Koulutuspäällikkö **Inari Juntumaa** edustaa liittoa Solidaarisuuden valtuuskunnassa.

– Kaikki ihmisoikeuksien, osallisuuden ja koulutuksen edistäminen on maailmanpelastustyötä, joka on arvojemme ytimessä. Haluamme edistää oikeudenmukaisuutta ja osallisuutta, Juntumaa sanoo.

– Myös monet jäsenliittomme tekevät kansainvälistä ay-työtä ja ay-solidaarisuustyötä. Maailmassa on edelleen alueita, joissa ay-toiminta on hengenvaarallista.

Anna Paju

Pandemian vuoksi Solidaarisuuden 50-vuotisjuhlallisuuudet ja historiikin julkaiseminen ovat siirtyneet ensi vuoteen. Vuosikymmenten taivalta on kuitenkin muisteltu tänä syksynä Solidaarisuuden Facebook-sivuilla.

Lahjoita Solidaarisuuden 50-vuotiskeräykseen osoitteessa solidaarisuus.fi/lahjoita. Voit osallistua myös tekstiviestitse. Lähetä sana SOLIDAARISUUS10 numeroon 16155 ja lahjoitat 10 euroa.